

מסורת הש"ס

א) נִלְמָנָן קָבָה. קָבָה. קָמוּ. עִירֻבִין לָהּ. בִּיטָה לָהּ. ט) סוּכָה לָהּ. ע"ש, א) נְכוּמוֹת עוֹ: מוֹלֵין מִתּ: ג'., ד) נְסוּכָה לָהּ. ע"ש, ט) וְעִיר עִירֻבִין עֵדֶךָ מִלְּמָה וּבִמְסַדְרֵיךָ קָטָה. מֵאִי טִרְסָף וּבִינָן, ו) א) נִלְמָנָן קָמוּ, א) וְדָךְ לָהּ. ח) וְשֵׁס' א) מוֹלֵין מִתּ: י) מוֹלֵין מִגָּ:.

גליון הש"ס

תוס' ר"ה הא ר' יהודה וכו' ומוקי לה ב"י יהודה. וע"ש ע"ז תוס' ד"ה הא אין עליה: בא"ד דאפור לה' יהודה. ע"י פירש"י שם ד"ה אלא למרגנולין:

לעזי רש"י

צינפיי"ל. הקיבה השלישית של מעלי-הגריה. פנצצ"א [פנצ'א]. הקיבה הראשונה של מעלי גריה. דובול"ן. קיפול בקיבה. השניה של מעלי גריה.

מוסף רש"י

הצוצריאל. פשוטה ואינה של אילן (סוכה דד.). שיפורה. כסף (שש). צפצפה. ועכשיו נשתנת שמה וקורין לו פריסה (שש). פתורתא פתורא. האחת גדולה והאחת קטנה, ושם היו רגילין לקרות לגדולה חלף קטנה ושל קטנה לגדולה (שש). אהא אהא נאמר. אף אי יש בידי עור אחד שנחלף שמה (שש). הרובילאל. גמיי"ל (שש). למחט שנמצאת בעובי בית הכסות. מקום ים גרשם הכרס סמוך להמסס קרוי בית הכסות. שוא כעין טוס ויש בו סביב שמו עשו שני כסלים כפולים ודבוקים ונעלו"ז דרובול"ן, ונמנא מחט תחומה חלופו עובי ומחון עוביו אפשר לה שלא נקבתה כולם (כתובות שו. ובניין חזקין שם). דמצד אחד שנקבה חלף דופן הפנימית ולא נקבה את השנית (חזקין שם) ואין המחט נראה אלא מנפנים (כתובות שש). כשרה. שאין זה נקב (שש) שנתמה מגינה עליה (חזקין שם).

רב נסים גאון

למאי נפקא מינה למחט שנמצאת בעובי בית הכסות. תגר אצל דלך (תמצא עיקר זה) בפרק אלו טריפות (דף יז) ובכתובות בפרק המדיר (דף שו).

רבינו חננאל

ותניא מטלטלין שופר וחצוצרות ותניא מטלטלין שופר ולא חצוצרות. ואוקימנא להו הא ר' יהודה הא ר' שמעון והא ר' חנניה. הדרין ערך במה מדליקין.

במה מדליקין פרק שני שבת

לסינוק עני. שעל הצינור לפרנסו: **הא ר' יהודה**. שופר מיטלטל ותצוצרות אינן מיטלטלין דמוקפה הוא אצל שופר תורת כלי עליו כדאמרן לעיל: **הא**. דקמני תרוייהו מטלטלין ר' שמעון היא דלית ליה מוקפה: **הא**. דקמני אף שופר אין מטלטלין ר' נחמיה דאמר ”אפי' תרודו אפי' טלית אין ניטלין אלא לצורך תשמישו המיוחד ועיקר שופר לאו לגמוע מים קאי: ומאי שופר. דקמני צההיא דר' נחמיה דאקדמית צה למטלטלין את השופר וכיון דמני אין מטלטלין את השופר מו לא צריך למתני חצוצרות דכ"ש היא הוואל ואינו ראוי לגמע בו טינוק אלא שופר דמנא רישא הוא חצוצרות ותצוצרות דמנא צסיפא הוא שופר דאישתנו שמייהו כדרב חסדא: **לשופר של ראש השנה**. אין תוקעין אלא צאמו שעס הארץ קורין חצוצרות והוא שופר או אם צא עס הארץ לשאל צמה יתקע אומרים לו בחצוצרות: **לפפס**. פסולה ללוצב ועלה שלה עגול וקנה שלה לצן כדאמרן צסוכה"י: **פסורה**. מתחילה היו קורין לגדול פתורה ולקטנה פתורתא ועכשיו נשתנו: **אף אנו נאמר**. אף אנו יכולים להוסיף ארצב חסדא לומר שגם זה נשתנה: **הוצילא**. מתחילה היו קורין להמסס הוצילאל ולצית הכוסות בי כסי ועכשיו נשתנו: **המסס** הוא הסמוך לצית הכוסות עשוי סגלגל כמין כדור ובתוכו קליפות קליפות הרצה כגלגל של ריחים וקורין צינפ"ל ודופנו דק מאד: בית הכוסות סוף הכרס שקורין פאנצ"א ויש בו עובי שקורין דובול"ן ותוכו עשוי כמין כוס. עובי בית הכוסות דופן כפולה ודבוקין הכפלים זה בזה בשומן: **מצד א'**. שלא ניקב אלא א' מן הכפלים כשרה שחצירו סותמו: **מצ' לדדין**. שניקבו שניהם טריפה. ובצית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי בין **לד א'** לשני **לדדין** אצל בהמסס אפי' מצד א' שלא נראה הנקב לחון אין זו סתימה לפי שהדופן דק מאד: לגיטי

דתנן כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה^א **הא ר' נחמיה**. יהיה דאסרה שופר ותצוצרות דתניא בפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' בקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דבר שנוטלו בשבת וקשה לר"ם דאמר בפרק חצית (ג"י שס) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא במנעול דקטיר צמיתנא ובעי סנינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בצסין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אודוחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנם לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפוקי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד:) ”א אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם ראה מפרק כל הכלים (ג"י שס) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ונפרש רצה בגמרא דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דבר שמלאכתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא במלאכתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דבעי למימר ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להיתר כו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרוייהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרוייהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

הא ר' נחמיה. יהיה דאסרה שופר ותצוצרות דתניא בפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' בקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דבר שנוטלו בשבת וקשה לר"ם דאמר בפרק חצית (ג"י שס) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא במנעול דקטיר צמיתנא

ובעי סנינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בצסין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אודוחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנם לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפוקי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד:) ”א אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם ראה מפרק כל הכלים (ג"י שס) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ונפרש רצה בגמרא דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דבר שמלאכתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא במלאכתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דבעי למימר ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להיתר כו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרוייהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרוייהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחט שנמצאת. דתניא צאלו טרפות (חולין דף ג. ושם) וצהמדיר (פסות דף עו:) מצד אחד כשירה מצ' לדדין טרפה ופי' בקונטרס צעובי צית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אצל בהמסס אפי' מצד אחד שלא נראה הנקב לחון טרפה דאין זו סתימה והקשה ה"ר אליעזר ממיי"ן דהא תנן ”א המסס וצית הכוסות שניקבו לחון משמע דבהמסס נמי לא מיערפה אלא בנקב מפולש ואורז"י דהאי לחון לא לגמרי לחון' אלא כלומר לצד חוץ לאפוקי ניקבו זה לחון זה דכשירה כדקמני צבר הכי וקמ"ל דמצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלם אצל הא דקמני מצ' לדדין טרפה אין חידוש' אי נמי מצ' לדדין טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ ששובב על המסס^א וס"ד^ב שמגין' כמו לחלות שנקבה וירכים מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהכא טרפה ור"ם אומר דבהמסס נמי מצד אחד כשירה ופשיטא דלא היא טרפה אא"כ ניקב נקב מפולש לחון דאין סברא שיהיה טרפה צשום מקום אלא בנקב מפולש והא דנקט צצרייתא צית הכוסות לאשמועינן מצד אחד כשירה"א אע"ג דניקב עור שלם^ב ונפקא מינה הא דשמעינן דאישתני שמייהו אע"ג דדינם שוה דאי לא אשמעין ה"א דהאי דקמני מחט שנמצאת צעובי צית הכוסות היינו' דקרו השתא צי כסי שאין לו אלא עור אחד והוה אחי למימר דדוקא צההוא מצד אחד כשירה^א אצל במאי דקרו^ב הוצילאל^א אפי' מצד אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלם^א להכי אשמעיןן דאישתני שמייהו^א דאפי' צהוצילאל מצד אחד כשירה^א ועוד אורז"י דמצניו למימר כפי' רש"י דבהמסס אפי' מצד אחד טרפה^ב דחיישינן שמא ניקב לחון וחזר והצרנא כמו ישא לו קוץ צושט"י דהכי הלכתא דחיישינן שמא הצריא וחוששין לספק דרסהו ואפי' למאן דלא חייש התם בקוץ שמא צמחא שהוא דק חייש והא דבעי צאלו טרפות ניקבו לחון היינו כגון דידעינן דשוב לא הצריא כגון שאכלה מחט צפנינו ושחטוה מיד:

פרק שני שבת

לו.

הא ר' יהודה. לר' יהודה מטלטלין שופר אע"ג דמלאכתו לאיסור שרי לטלטלו לצורך גופו ומקומו כדמוכח בפרק כל הכלים (לקמן קד:) דאמר רב מכצדות של מילתא מותר לטלטל צצבת ושל תמרה אסור פירוש לפי שמלאכתו לאיסור ור' אלעזר אמר אף של תמרה צמאי עסקינן אילימא לצורך גופו ומקומו צהא לימא רב של תמרה לא והא רב צרצא ס"ל דשרי דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ואי ר' יהודה אסר"א והא רב צצר כר' יהודה דאית ליה מוקפה ובפרק מוליין

(לקמן דף קמא: ושם) גצי הא דפרריך לאציי"ב [ורצא] ממנעל שעל גצ האימוס^א משמע צהדיא דשרי ר"י צצצר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ותניא נמי בפרק כירה (לקמן דף מד.) ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הגר שהדליקו בו צצבת אצל בחצוצרות אסר משום דכיון דלא חזי למלאכת היתר אלא מעט מקצה ליה לגמרי ממלאכת היתר והוי כמטה שיחדה למעות והניח עליה מעות דאמר רב יהודה א"ר (לקמן דף יד:) דאסור לטלטלה ”ומוקי לה כר' יהודה וכמו קינה של תרגוילים דמשמע לקמן (דף מה:) ”א דאסור לר' יהודה אפי' לצורך גופו ומקומו: הא ר' שמעון. דלית ליה מוקפה אלא מוקפה מחמת חסרון כיס ודוקא לצורך גופו או מקומו הוא דשרי אצל מחמה לצל מודה ר"ש דאסור דתנן בפרק כל הכלים (לקמן דף קצב:) נוטל אדם את הקורנם לפצע בו את האגוזים קורדוס לחתוך צו דבילה אצל מחמה לצל אסור וכו' שמעון היא מדקמני סיפא מחט של יד ליטול צו את הקוץ וצהנחנקין (סנהדרין דף פד:) מוקי לה כר' שמעון וצבילהי האורג (לקמן קו.) נמי מוכח מינה דמפיס מורסא מותר לכתחילה וההיא דמפיס מורסא מוקמא כר"ש צריש פ"ח' שצריס (לקמן דף קו:) וצפ' צתרא (לקמן קמג.) נמי פשיטא לן דמתניתין דכל הכלים אחיא כר"ש דקאמר דצמוקפה מחמת חסרון כיס מודה ר"ש וגצי מכצדות של תמרה (דף קד:) דפריך אלא מחמה לצל צהא לימא ר' אלעזר אף שאי דלימא ר' אלעזר כר"ס ס"ל^א:

הא ר' נחמיה. יהיה דאסרה שופר ותצוצרות דתניא בפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' בקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דבר שנוטלו בשבת וקשה לר"ם דאמר בפרק חצית (ג"י שס) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא במנעול דקטיר צמיתנא ובעי סנינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בצסין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אודוחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנם לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפוקי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד:) ”א אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם ראה מפרק כל הכלים (ג"י שס) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ונפרש רצה בגמרא דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דבר שמלאכתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא במלאכתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דבעי למימר ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להיתר כו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרוייהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרוייהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

הא ר' נחמיה. יהיה דאסרה שופר ותצוצרות דתניא בפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' בקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דבר שנוטלו בשבת וקשה לר"ם דאמר בפרק חצית (ג"י שס) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא במנעול דקטיר צמיתנא ובעי סנינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בצסין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אודוחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנם לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפוקי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קד:) ”א אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם ראה מפרק כל הכלים (ג"י שס) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ונפרש רצה בגמרא דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דבר שמלאכתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא במלאכתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דבעי למימר ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להיתר כו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרוייהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרוייהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחט שנמצאת. דתניא צאלו טרפות (חולין דף ג. ושם) וצהמדיר (פסות דף עו:) מצד אחד כשירה מצ' לדדין טרפה ופי' בקונטרס צעובי צית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אצל בהמסס אפי' מצד אחד שלא נראה הנקב לחון טרפה דאין זו סתימה והקשה ה"ר אליעזר ממיי"ן דהא תנן ”א המסס וצית הכוסות שניקבו לחון משמע דבהמסס נמי לא מיערפה אלא בנקב מפולש ואורז"י דהאי לחון לא לגמרי לחון' אלא כלומר לצד חוץ לאפוקי ניקבו זה לחון זה דכשירה כדקמני צבר הכי וקמ"ל דמצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלם אצל הא דקמני מצ' לדדין טרפה אין חידוש' אי נמי מצ' לדדין טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ ששובב על המסס^א וס"ד^ב שמגין' כמו לחלות שנקבה וירכים מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהכא טרפה ור"ם אומר דבהמסס נמי מצד אחד כשירה ופשיטא דלא היא טרפה אא"כ ניקב נקב מפולש לחון דאין סברא שיהיה טרפה צשום מקום אלא בנקב מפולש והא דנקט צצרייתא צית הכוסות לאשמועינן מצד אחד כשירה"א אע"ג דניקב עור שלם^ב ונפקא מינה הא דשמעינן דאישתני שמייהו אע"ג דדינם שוה דאי לא אשמעין ה"א דהאי דקמני מחט שנמצאת צעובי צית הכוסות היינו' דקרו השתא צי כסי שאין לו אלא עור אחד והוה אחי למימר דדוקא צההוא מצד אחד כשירה^א אצל במאי דקרו^ב הוצילאל^א אפי' מצד אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלם^א להכי אשמעיןן דאישתני שמייהו^א דאפי' צהוצילאל מצד אחד כשירה^א ועוד אורז"י דמצניו למימר כפי' רש"י דבהמסס אפי' מצד אחד טרפה^ב דחיישינן שמא ניקב לחון וחזר והצרנא כמו ישא לו קוץ צושט"י דהכי הלכתא דחיישינן שמא הצריא וחוששין לספק דרסהו ואפי' למאן דלא חייש התם בקוץ שמא צמחא שהוא דק חייש והא דבעי צאלו טרפות ניקבו לחון היינו כגון דידעינן דשוב לא הצריא כגון שאכלה מחט צפנינו ושחטוה מיד:

^[א] נפקא

עין משפט ונר מצוה

קלח א מיי' פכיה מה'י שבת ה' ג סתג לאין סה טושה' איח ס'י שח סעף ג ד:

תוס' ישנים

א) ועוד קשה הא דא"ל אביי (שם) לרצה אלינא דר"י עפרות היכי מטלטלים להו ולביה (ידידה) [אלניא דר"ן] מי יחא הא לא מטלטלי אלא למשעין המיוחד לו ודומק ר"ם ס':

מוסף תוספות

א. אי"כ רב הכי ס"ל הכי.
מוס' ה"א"ש. ג. דאמ' דבר שמלאכתו לאיסור מטלטלו, לצורך מקומו אסור.
מוס' ה"א"ש. ג. ומוקי לה ברפוי וכו' יהודה ורבנאי וכו' ודייק טעמא דרפוי, הא אינו רפוי לא, ופריך לרצא דאמר דבר שמלאכתו לאיסור, לצורך מקומו מותר, ומשני היאי ר' יהודה משום א' לעוד היא, אבל ר' יהודי' גופי' ס"ל אפי' אינו רפוי מותר.
מוס' ה"א"ש. ד. ומניין פשוט לו דהדריא משנה ד"ש הא, אלא לאו משום דפשיטא לי' דכולה מותנית' דכל הכלים כר"ש אחיא.
מוס' ה"א"ש. ה. אלא משמע דפשיטא לי' לתלמודא דליכא מין דשרי דבר שכלאכתו לאיסור מחמה לצל.
מוס' ה"א"ש. ו. שיהא מפולש.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ו. ואבג דבקט שצד אחד כשרה נקט נמי מב' צדידן דמילתא דרשיטא היא.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ז. ומדברין שם בשווקן.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ח. דאותו דבקרת.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
א. יפה וכו' שניקבו שני העורות וכו' שלא יצא ד"ה הרצ.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יא. רבותא קמ"ל, לפי שיש לו שני עורות, וקמ"ל.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יב. אפי"ה כשרה עד שניקבו שניהם וכו' ואי"ה הא אמרינן וכו' למאי נפיק"מ למחט שנמצאת בעובי בית הכסות, והשתא מאי נפקותא איתא, הא בתרוייהו אמר' מצד א' כשרה מב' צדידים טרפה גם בהובלילא, וי"ל.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יג. בהובלילא דהיינו המסס.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יד. כיון שלא ניקב אלא חצי עור והנשאר מגין יפה.
ריטב"א. יט. עכשיו.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יז. ואין חבירו מגין עליו.
ריטב"א. יח. ותנא דאין הכסות ממש קתני.
ריטב"א. יט. וכ"כ בהמסס.
ריטב"א. כ. ואפי' את"ל דאין סברא שיהא טריפה הוואיל ולא ניקב אלא חצי עור.
מוס' חולין ג: ד"ה מחט.

